

1918-1938 Yılları Arasında Yayınlanan Eğitim Dergilerindeki Karşılaştırmalı Eğitim Makaleleri

Gönül Türkan DEMİR¹

Öz

Dünyadaki bütün toplumların en vazgeçilmez unsuru olan eğitim sistemleri, toplumların geçirdiği değişim ve gelişimin en etkin şekilde gözlenebildiği sistemlerdir. Günümüzde eğitim bilimciler farklı kültürlerle ait eğitim sistemlerinin incelenmesi ve karşılaştırılması yönündeki çalışmaların önemine dikkat çekmektedir. Karşılaştırmalı eğitim şeklinde ifade edilen bu tür çalışmaların tarihi gelişimi 17. yy'a kadar uzanmaktadır. Türk Eğitim Tarihi içindeki gelişimi ise 20. Yüzyılın başlarına rastlamaktadır. Bu çalışmada 1918 - 1938 yılları arasında yayınlanan eğitim dergilerinde yer alan karşılaştırmalı eğitim makaleleri incelenmiştir. Araştırma yöntemi olarak tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin analizi doküman incelemesi yönteminin aşamalarına uygun olarak nitel veri analizi programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. 1918-1938 yılları arasındaki 37 eğitim dergisinde yapılan analizler sonucunda 11 dergide toplam 124 makale tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda karşılaştırmalı eğitim konusunda Türk Eğitim Tarihinde yapılan ilk çalışmalar ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Karşılaştırmalı Eğitim, Türk Eğitim Tarihi, Süreli Yayınlar, Eğitim Dergileri

Abstract

Education systems which is the most indispensable elements of all communities in the world are the most efficient systems making possible of observing society's change and development. Today educational scientists draw attention to the importance of examining and comparing different cultures' educational systems. These studies are named as comparative education and their historical development date back to the 17th century. The development of these studies in History of Turkish Education is right in the beginning of the 20th century. In this study comparative educational articles, published between 1918 - 1938 and published in were examined in educational journals were examined. Survey method was used as research method. Data analysis was carried out by qualitative data analysis program in accordance with document analysis method stages. As a result of analysis conducted in 37 educational journals published in between the years 1918-1938, a total of 124 articles at 11 journals were determined. Research results revealed the first studies in the History of Turkish Education in comparative education.

Key Words: Comparative education, History of Turkish Education, periodicals, Educational Journals

GİRİŞ

Türk Eğitim Tarihi oldukça geniş bir araştırma alanına sahiptir. Akyüz, eğitim tarihini “Bir milletin eğitim tarihi, öğretim ve eğitiminin tarihidir” sözleriyle ifade etmiştir (Akyüz, 2015, s:2). Bu ifadeden anlaşıldığı gibi Türk Eğitim Tarihi, Türk milletinin eğitim-öğretim konusundaki gelişimini ve değişimini konu edinmektedir.

Eğitim ve öğretim kavramları sürekli birbirlerine karıştırılsa da eğitimin en önemli özelliği, yaşam boyu devam etmesi ve bireyin bulunduğu her ortamda gerçekleşebilmesi iken, öğretimin en temel özelliği planlı, programlı ve belli bir mekânda gerçekleşmesi ve bir belgeyle tamamlanmasıdır (Güven, 2014, s: 2). Bu nedenle eğitim ve öğretim kavramları toplumların geçirmiş olduğu siyasi, ekonomik, kültürel değişimlerden doğrudan etkilenmekte ve bunlara bağlı olarak sürekli bir değişim geçirmektedir (Güven, 2014, s:4-8). Eğitimle ilgili araştırmalar

¹ Arş. Gör. Dr., Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, gonul_2818@hotmail.com

ancak tarihsel bir temele dayandırıldıkları takdirde doğru ve nesnel olarak değerlendirilir (Kamer ve Şimşek, 2016).

1918-1938 yılları arası Türk siyasi tarihinde Milli Mücadele'nin başlangıcından Atatürk'ün ölümüne kadar olan süreci oluşturması açısından oldukça önemlidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı bu dönem pek çok araştırmaya konu olmuştur (Lewis, 2007, s:239-293). Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel konularda bu dönemde gerçekleştirilenler günümüz çalışmalarına ışık tutmaya devam etmektedir.

Milli Mücadelenin başarıya ulaşmasından sonra başlayan süreçte Cumhuriyet'in ilanıya beraber yeni hedeflerin belirlendiği görülmektedir. Türk toplumunu çağdaş medeniyetler seviyesine ulaştırmak amacıyla çalışmalar başlamıştır. Bu amacın önündeki engelleri kaldırmak ve laik ve milli bir devlet yapısı oluşturmak gayesiyle inkılap hareketleri gerçekleştirilmiştir (Demirtaş, 2008, s:156). Eğitim alanında gerçekleştirilen inkılap hareketlerini anlayabilmek ve yorumlayabilmek için Atatürk'ün eğitim felsefesini bilmek gerekmektedir. Doğan (1981, s:7-8), bu konuyu şöyle açıklamıştır;

“Atatürk dönemindeki eğitim politikası saptanırken ve uygulamalar yönlendirilirken çeşitli dönemlerde eğitim sistemini yönlendiren İskolastizm, Hümanizm, Realizm, Pragmatizm vb. doktrinlerin hiçbirine bağlı kalınmadığı ve çeşitli görüşlerden yararlanarak Türkiye'deki sorunları çözecek şekilde bir senteze gidildiği görülmektedir.”

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşıldığı gibi yeni kurulan Cumhuriyet'in eğitim sistemi çağdaş medeniyetlerin eğitim sistemlerinin analiz edilmesi ve kendi milli kültürümüzle harmanlanması sonucunda oluşturulmuş bir sentezdir. Bu çalışmada verilen makaleler de bu senteze ulaşmak için analiz edilen ülkelere ve eğitim sistemlerine örnek oluşturmaktadır.

Eğitim tarihinin kaynakları incelendiğinde günümüzde tartışılan konuların ve öne çıkan çalışma alanlarının ilk örnekleriyle karşılaşılmaktadır. Bu örneklerin üzerinde durulması, arşivlerde kalmış kaynakların gün yüzüne çıkarılması eğitim anlayışımızın ve sistemimizin gelişiminin temellendirilmesi açısından da oldukça önemlidir. Eğitim alanında yapılan güncel çalışmaların özellikle kendi eğitim tarihimizde verilen ilk örneklerinin araştırmacıların dikkatine sunulması, yeni araştırmalar için çıkış noktaları oluşturacaktır. Bu çalışmada da son dönemlerde eğitim bilimcilerin üzerinde durdukları karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının Türk Eğitim Tarihindeki ilk örnekleri ele alınmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Yayınlandıkları dönemlerin siyasi, sosyal, kültürel özelliklerini yansıtan süreli yayımlar Türk Eğitim Tarihi araştırmalarının önemli kaynaklarını oluşturmaktadır. Türk Eğitim Tarihi incelendiğinde özellikle II. Meşrutiyet Döneminden itibaren süreli yayımların her alanda etkin olarak kullanıldığı görülmektedir (Dönmez ve Oruç, 2006). Cumhuriyet Döneminde de devam eden süreli yayımların konu alanları oldukça geniştir. Özellikle eğitim konulu süreli yayımların incelenmesi dönemin şartlarının anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.

Alabaş (2014), tarafından yapılan *Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Eğitim ve Tarih Anlayışı Açısından İncelenmesi* adlı çalışmada o dönemde yayınlanmış eğitim dergilerinden yola çıkılarak dönemin eğitim, çocukluk ve tarih anlayışı ele alınmıştır.

Gurbetoğlu (2007), tarafından *II. Meşrutiyet Dönemi Çocuk Dergilerinde Çocukluk Anlayışı* adlı makale de de dönemin çocukluk anlayışı incelenmiştir.

Cumhuriyet Dönemi Bazı Süreli Yayınlarla Yansıyan Öğretmen Sorunları (1929-1961) başlıklı makale de Güler (1999), süreli yayımlara yansıyan öğretmen sorunlarını kaleme almıştır.

Işık (2007), *Hayat Mecmuasının Eğitim Açısından İncelenmesi (1926-1930)* adlı çalışmasında yayınlandığı dönemin önemli dergilerinden olan Hayat Mecmuasını eğitim açısından incelemiştir.

Türk Eğitim Tarihi araştırmalarında süreli yayınlara ilişkin çalışmaların son yıllarda arttığı görülmektedir. Bu yayınlara incelenmesi özellikle dönemin eğitimcileri tarafından yayınlanan eğitim dergilerinin araştırılması, yayımlandıkları dönemlerin eğitim felsefesi, okul anlayışı, ğretmen yetiştirme politikaları, müfredat çalışmaları gibi pek çok önemli konunun aydınlanmasına katkı sağlamaktadır.

İnsanlık tarihi boyunca toplumların geçirmiş olduğu gelişim evreleri incelendiğinde, her toplumun kendine özgü bir kültür geliştirdiği görülmektedir. Bu kültür çeşitliliği içinde her toplumun kendi kültürüne uygun olarak farklı bir eğitim sistemi geliştirdiği de açıktır. Birbirleriyle etkileşim içinde olan toplumların birbirlerinden etkilenmelerinin ve kendi özelliklerini diğer toplumlarla kıyaslamalarının kaçınılmaz sonucu olarak karşılaştırmalı bilimsel çalışmalar oluşmuştur. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları da bu doğrultuda ortaya çıkan bir alandır (Ergün, 1985, s:2).

Karşılaştırmalı eğitim; yabancı ülkelerde eğitim, eğitim sosyolojisi, uluslararası eğitim, eğitim tarihi gibi alt eğitim bilim dallarından birisidir (Ergün, 1985, s:3). Tüm eğitim bilim alanlarında olduğu gibi karşılaştırmalı eğitim için de araştırmacılar farklı tanımlar oluşturmuşlardır. Bu tanımlardan bazıları şoyledir;

Mukayeseli eğitim, toplumlarda mevcut eğitim problemlerini ve bu problemleri doğuran nedenleri, diğer toplumlarda benzer faktörlere değinerek saptayan, yorumlayan bir inceleme ve araştırma alanıdır (Lauwerys, Varış ve Neff, 1979, s:5)

Karşılaştırmalı eğitim, milli eğitim sistemlerini, siyasal, sosyal ve kültürel etkenleri göz önünde bulundurarak inceleyen, ilk ve orta öğretimin anlamını tartışan bir alandır (UNESCO, 1955; Akt. Erdoğan, 2003, s.2).

Karşılaştırmalı eğitim, farklı kültürlere ve farklı ülkelerde, iki veya daha fazla eğitim sisteminin benzerlik ve farklılıklarını tanımlamaya yardım eden, benzer görünen olguları açıklayan ve insanları eğitme yolları hakkında yararlı teklifler getiren bir disiplindir (Türkoğlu, 1985, Akt. Erdoğan, 2003, s.2).

Karşılaştırmalı eğitim, çeşitli toplumlarda, ülkelerde, bölgelerde ve tarihi dönemlerde uygulanan, eğitim sistemlerini bazen bütün olarak bazen de birkaç yönden karşılaştırarak ortak ve farklı yönleri tespit edip bundan eğitim teori ve pratiğinde, eğitim politikasında, eğitim planlamasında ve reformlarında, uluslararası ilişkilerin yumuşatılmasında ve bir barış ortamı sağlanmasında yararlanılmaya çalışılan bir bilimdir (Ergün, 1985, s:3).

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere karşılaştırmalı eğitim, farklı eğitim sistemlerinin incelenerek benzerlik ve farklılıklarının tespit edilmesi, karşılaşılan sorun ve nedenlere benzer durumlarda benzer zm yolları önerilebilmesi ve yorumlanabilmesini kapsayan bir çalışma alanıdır (buku, Yılmaz ve İnci, 2016, s:448). Demirel (2000, s:1), eğitim bilimlerinde de diğer bilimlerde olduğu gibi karşılaştırmalı çalışmaların, birbirleriyle karşılaştırma yapılır cinsten olguları karşılaştırarak belirli görüş açılarına ya da ltlere göre değerlendirmesi ve bunlar arasındaki ortak, benzer ve farklı özellikleri saptaması esasına dikkat çekmiştir.

Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının başlangıcı 17. yüzyıla kadar uzansa da bu alandaki ilk eser olabilecek nitelikteki çalışma 1817 yılında Fransa'da M.-A. Jullien tarafından gerçekleştirilmiştir (Ergün, 1985, s:6; Demirel, 2000, s:2).

Ergün (1985), karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının tarihi gelişimini aşağıdaki şekilde dönemlere ayırmıştır.

- Karşılaştırmalı eğitimin kuruluş devri (1816-1830 yılları arası)
- Eğitim seyahatleri devri (1830 - 1918 yılları arası)
- Teorik sistemciler devri
- Ulusal ve uluslararası eğitim dokümantasyon merkezlerinin kurulması (20. yy)
- Bilimsel metod devri (20. yy'ın ikinci yarısından itibaren)

Karşılaştırmalı eğitimin çalışmalarının amaçlarını Erdoğan (1998, s:12-13), şu şekilde ifade etmiştir;

1. Eğitim sistemleri, problemleri ve uygulamaları hakkında geçerli bilgiler sağlamak,
2. Eğitimle ilişkili varsayımlar geliştirmek ve yorumlar yapabilmek için gerekli bilgileri sağlamak,
3. Eğitim politikalarının oluşturulmasına yardım edecek bakış açısı oluşturmak,
4. Bir ülkenin eğitim sisteminin geliştirilmesi için teorik ve pratik katkıda bulunmak,
5. İnsanların ve özellikle eğitimcilerin kültür ufuklarını genişletmek,
6. Eğitim bilimlerini bilimsel olarak geliştirmek ve zenginleştirmek,
7. Uluslararası anlayışa ve iletişime katkıda bulunmak, uluslararası gerginliği azaltmak,
8. Eğitim konusunda başka ülkelerde uygulanan yöntem, uygulama ve kurumları uyarlamaktır.

Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının, sürekli değişim gösteren eğitim sistemleri ve programlarını konu edinen çalışmalar olması, araştırmacıların çalışmalarında farklı yöntemler kullanmalarına imkân sağlamaktadır (Ergün, 1985, s:56). Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında kullanılan yöntemlerden bazılarını Ergün (1985), şu şekilde ifade etmiştir;

- Jullien'in "Analitik Soru Cetvelleri Metodu"
- "Eğitime Etki Eden Faktörler" Metodu
- Fonksiyonel Analiz Metodu
- İstatistik Metodlar
- Saf Karşılaştırma Metodları
- "Eğitimin Tarih ve Coğrafyası"
- "Problem İnceleme" Metodu
- Sınıflandırma Metodları
- Birlikte Değişim Metodu

Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında genel olarak göze çarpan çalışmanın yapıldığı devrin çalışmada kullanılan yöntem üzerinde belirgin bir etkisinin olduğudur. Bu çalışmamızda inceleyeceğimiz makalelerin birçoğunun tarihleri Ergün (1985), tarafından belirtilen *Eğitim Seyahatleri Devri*'ne girmektedir. Bu nedenle bu devrin genel özelliğinden ve dünyada bu dönemde öne çıkan isimlerden kısaca bahsetmek, bulgular kısmında değineceğimiz makalelerin doğru değerlendirilmesi açısından önemli görülmüştür.

Eğitim Seyahatleri Devri

Ergün (1985), bu devri Anketçiler Devri olarak da ifade etmiştir (s:17). 19. yy ve 20. yüzyılın ilk dönemlerinde Avrupa ve Amerika'da pek çok ülkenin diğer ülkelerin eğitim sistemlerine ilgilerinin arttığı görülmektedir. Yabancı ülkelerin eğitim sistemlerinin incelendiği çalışmalar, farklı okul sistemlerinin karşılaştırmasını böylece hem kendi eğitim sistemlerinin eksik ve yanlışlarını ortaya çıkarmaya hem de yeni pedagojik buluşlara yol açmıştır (Ergün, 1985, s:17). Ergün bu dönemde yapılan çalışmaları şu sözlerle ifade etmiştir;

"Karşılaştırma özelliği pek olmayan (1880'lerden sonra karşılaştırma terimi giderek daha az kullanılmıştı) Yabancı Ülkeler Eğitimi karakterinde yapılan bu çalışmalar faydacı bir karakterde idi; yeni eğitim kurum ve sistemlerine ilgi çekerek kendi eğitim sistemlerini düzeltmek, yaygınlaştırmak istiyorlardı. Bu çalışmalarda başlangıçta ilköğretim (mecburi öğretim), halk eğitimi alanları incelenirken, 19. yüzyılın sonlarına doğru orta ve yükseköğretimle birlikte mesleki eğitim de incelenmeye başlamıştır" (Ergün, 1985, s:17).

Bu dönemde dünyada öne çıkan isimler A. H. Niemayer, Victor Cousin, C. A. W. Kruse, F. W. Thiersch, Sarah Austin, Horace Mann, Henry Barnard, Matthew Arnold, L. N. Tolstoy, K. D. Uşinski gibi isimlerdir. Türkiye'de ise İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Nafi Atuf Kansu, Hıfzırrahman Raşit Öymen, Tunalı Hilmi, Selim Sırrı Tarcan, Ali Haydar Taner, Kemal Zaim Bey, İsmail Hakkı Tonguç gibi isimlerdir (Ergün, 1985, s:17-21).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı; 1918-1938 yılları arasında yayınlamış olan eğitim dergilerinde yer verilen karşılaştırmalı eğitim konulu makalelerin tespit edilmesidir. Dergilerin yayınlandığı dönem Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı ve inkılap hareketlerinin gerçekleştirildiği dönem olması nedeniyle önemli görülmüştür. Bu dönemde yayınlanan dergilerde farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin incelenmesi Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni eğitim sisteminin oluşturulması aşamalarının anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Eğitim alanında yapılan inkılapların çıkış noktalarının ve milli eğitim politikalarının anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Eğitim bilimlerinin önemli bir noktasını oluşturan karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının Türk Eğitim Tarihinde yer alan ilk örneklerinin ortaya konulması bu alanda yapılacak olan yeni çalışmaların temellendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Ayrıca çalışmamızda incelenen makalelerin yayınlandığı dönemler dikkate alındığında yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde milli eğitim sistemi oluşturulurken hangi ülkelerin eğitim sistemlerinin dikkatle incelendiği ve bu sistemlerden nasıl faydalandığının anlaşılması açısından da alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Dönemin eğitimcilerinin diğer ülkelerin eğitim sistemlerine dair gözlemlerini paylaştıkları bu çalışmaların birçoğunun raporlar halinde yetkili makamlara da sunulduğu ve eğitimle ilgili inkılaplar gerçekleştirilirken dikkate alındığı anlaşılmaktadır. Bu durumun da çalışmanın hem eğitim tarihi alanında hem de karşılaştırmalı eğitim alanında çalışan araştırmacılar açısından önemini daha da arttırdığı düşünülmektedir.

YÖNTEM

1918 - 1938 yılları arasında yayınlanan eğitim dergilerinde yer alan karşılaştırmalı eğitimle ilgili makalelerin incelenmesini amaçlayan bu çalışma, betimsel tarama modelinde nitel bir araştırmadır. Çalışmada verilerin toplanması, doküman incelemesi yönteminin aşamaları izlenerek yapılmıştır. Doküman incelemesi; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan bir araştırma çeşididir. Nitel araştırmalarda tek başına veri toplama yöntemi olarak kullanılabilmesi gibi diğer veri toplama yöntemleriyle birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s:217-232).

Araştırma Evreni

Araştırmanın evreni 1918 - 1938 yılları arasında ülkemizde yayınlanan eğitim dergileri olarak belirlenmiştir. Araştırma evreni belirlenirken 1918 yılının başlangıç alınmasına rağmen araştırmaya dâhil edilen *Tedrisat Mecmuası* adlı derginin 1917 yılına ait olan sayılarında da araştırma konusuyla ilgili altı tane makale tespit edilmiş ve bu makalelerde çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırma evreni olarak belirlenen 37 dergi ve dergilerin yayına başladığı tarihler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Evreninde Yer Alan Dergiler

| Dergi Adı | Yayın Yılı |
|------------------------------|------------|
| Altın Kalem | 1924 |
| Altın Yaprak | 1925 |
| Anadolu Mecmuası | 1922 |
| Anadolu Terbiye Mecmuası | 1922 |
| Birlik | 1925 |
| Çanakkale Muallimler Birliği | 1925 |
| Çanta | 1925 |
| Çocuk Dünyası | 1926 |
| Genç Mektepliler | 1921 |
| Genç Pedagog | 1925 |
| Gençlik | 1928 |

| Dergi Adı | Yayın Yılı |
|------------------------------------|------------|
| Gümüşhane İrfan Yolunda İlk Adım | 1924 |
| Gürbüz Türk Çocuğu | 1924 |
| İlk Terbiye ve Tedrisat | 1924 |
| Kalem | 1927 |
| Maarif Vekâleti Mecmuası | 1926 |
| Maarif Vekâleti Tebliğler Mecmuası | 1926 |
| Mektepliler Âlemi | 1925 |
| Milli Mecmua | 1923 |
| Muallimler Birliğı | 1924 |
| Muallimler Mecmuası | 1922 |
| Musavver Çocuk Postası | 1923 |
| Oku İşleri | 1936 |
| Okul ve Öğretmen | 1936 |
| Öz Dilek | 1924 |
| Resimli Mecmua | 1925 |
| Samsunda Şark Yıldızı | 1923 |
| Şen Yuva | 1924 |
| Tedrisat Mecmuası | 1912 |
| Terbiye | 1927 |
| Trabzon Muallimler Birliğı | 1926 |
| Trakya Bilgi Demeti | 1924 |
| Yeni Adam | 1934 |
| Yeni Kültür | 1939 |
| Yeşil Yaprak | 1925 |

Tabloda yer alan dergilerin ulaşılabilen sayılarının tamamı incelenmiş ve dergilerde yer alan makaleler başlıklarına göre tasnif edilmiştir. Yapılan tasnif sonucunda incelenen dergilerde karşılaştırmalı eğitimle ilgili olduğu düşünülen makaleler tespit edilmiş ve çalışmanın tarih aralığı eldeki verilere uygun olarak 1918-1938 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi QSR Nvivo 9.0 programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. 1918 - 1938 yılları arasında süreli yayınların oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu dergilerin yayın amaçları derginin kapak sayfasında ifade edilmiştir. Çalışmada yayın amacını *ilmi, terbiyevi* şeklinde ifade eden dergiler kullanılmıştır. Verilerin analizi Miles&Huberman yöntemine uygun olarak, verinin işlenmesi, verinin görsel hale getirilmesi ve sonuç çıkarma ve teyit aşamalarıyla gerçekleştirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s:255). Veriler analiz edilirken bu dönemde yayınlanmış olan yaklaşık 37 eğitim dergisinde yer alan makaleler gözden geçirilmiş ve bu dergilerden 11 tanesinde karşılaştırmalı eğitim çalışmalarına örnek teşkil edebilecek makaleler tespit edilmiştir. Bu makalelerin ülkelerine ve dergilerine göre tasnif edilmesiyle oluşturulan tablolar çalışmanın bulgular kısmında verilmiştir. Bulgular kısmında *Diğer ülkeler* başlığı altında verilen tabloda yer alan makalelerden bazıları iki ya da daha fazla ülkenin eğitim sistemi hakkında olduğu için bu tabloya dâhil edilmiştir.

Çalışmada kullanılan dergilerin kısa künye bilgileri şu şekildedir;

Gürbüz Türk Çocuğu: 1926 - 1935 yılları arasında yayınlanmıştır. Himaye-i Etfal Umumi Merkezi tarafından çıkartılmıştır. Derginin 1-26 arası sayılarına TBMM Kütüphanesinden, 27-44 arası sayılarına İSAM Kütüphanesinden ulaşılmıştır.

Maarif Vekâleti Mecmuası: 1925-1928 yılları arasında İstanbul'da Maarif Vekâleti tarafından çıkartılmıştır. Yıldırım Bayezid Halk Kütüphanesi Hakkı Tarık Us koleksiyonundan 16 sayısına ulaşılmıştır.

Muallimler Birliğı: 1925 - 1927 yılları arasında Ankara'da yayınlanmıştır. Türkiye Muallimler Merkezi Umumi Birliğı tarafından çıkartılmıştır. Derginin 22 sayısına Milli Kütüphane Süreli Yayınlar Kataloğundan ulaşılmıştır.

Muallimler Mecmuası: 1922-1927 yılları arasında İstanbul'da yayınlanmıştır. Yıldırım Bayezid Halk Kütüphanesi Hakkı Tarık Us koleksiyonundan 53 sayısına ulaşılmıştır.

Tedrisat: 1916-1925 yılları arasında yayınlanmıştır. Yıldırım Bayezid Halk Kütüphanesi Hakkı Tarık Us koleksiyonundan 69 sayısına ulaşılmıştır.

Anadolu Terbiye Mecmuası: 1922 - 1923 yılları arasında Ankara'da yayınlanmıştır. Derginin sahibi Kazım Nami Duru'dur. Aylık çıkarılan derginin 11 sayısına Milli Kütüphane Süreli Yayınla Kataloğundan ulaşılmıştır.

Okul ve Öğretmen: 1937 yılında İstanbul'da aylık olarak yayınlanan bir öğretmen dergisidir. Derginin sahibi M. Faruk Gürtunca, yayın direktörü Raşit Saraçoğlu'dur. İSAM Kütüphanesinden 5 sayısına ulaşılmıştır.

Milli Mecmua: 1928 - 1932 yılları arasında İstanbul'da yayınlanmıştır. İSAM Kütüphanesinden 29 sayısına ulaşılmıştır.

Dilek: 1923 yılında Sivas'ta yayınlanmıştır. Yıldırım Bayezid Halk Kütüphanesi Hakkı Tarık Us koleksiyonundan 17 sayısına ulaşılmıştır.

Trabzon Muallimler Birliği Mecmuası: 1926 yılında Trabzon Muallimler Birliği tarafından yayınlanmıştır. Milli Kütüphane Süreli Yayınla Kataloğundan 2 sayısına ulaşılmıştır.

Terbiye: 1927 yılında Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesi tarafından yayınlanmıştır. Milli Kütüphane Süreli Yayınlar Kataloğundan 10 sayısına ulaşılmıştır.

BULGULAR

Çalışmamızda ele alınan dönemde yayınlanan eğitim dergilerinin ulaşılan sayılarının tamamında yapılan analizler sonucunda 11 farklı dergide karşılaştırmalı eğitime konu olabilecek toplam 124 makaleye ulaşılmıştır. Tablo 1'de hangi dergide hangi ülkeyle ilgili kaç makale tespit edildiği gösterilmiştir.

Tablo 2. Ülkelere Göre Makalelerin Dağılımı

| | Gürbüz Türk Çocuğu | Maarif Vekâleti Mecmuası | Muallimler Birliği | Muallimler Mecmuası | Tedrisat | Anadolu Terbiye Mecmuası | Okul ve Öğretmen | Milli Mecmua | Dilek | Trabzon Muallimler Birliği Mecmuası | Terbiye | Toplam |
|--------------|--------------------|--------------------------|--------------------|---------------------|----------|--------------------------|------------------|--------------|-------|-------------------------------------|---------|--------|
| Almanya | | 11 | 2 | 3 | 3 | | | | 1 | | | 20 |
| Amerika | | 2 | | 4 | 4 | 1 | 5 | | | | | 16 |
| Bulgaristan | | 3 | | 3 | 2 | | | | 1 | | | 9 |
| Çekoslovakya | | 3 | | 3 | | | | | | | | 6 |
| Danimarka | | 4 | | 1 | | | | | | | | 5 |
| Fransa | | 5 | | 2 | 1 | | | | 2 | 1 | | 11 |
| İngiltere | | 3 | | 10 | 6 | 1 | | | | | 1 | 21 |
| İtalya | | 3 | 2 | | | | | | | | | 5 |
| Rusya | 1 | 6 | | 2 | 1 | | | | | | 2 | 12 |
| Diğer | 1 | 9 | 3 | 4 | | | 1 | 1 | | | | 19 |
| Toplam | 2 | 49 | 7 | 32 | 17 | 2 | 6 | 1 | 4 | 1 | 3 | 124 |

Tabloda görüldüğü gibi *Gürbüz Türk Çocuğu*, *Maarif Vekâleti Mecmuası*, *Muallimler Birliği*, *Muallimler Mecmuası*, *Tedrisat*, *Anadolu Terbiye Mecmuası*, *Okul ve Öğretmen*, *Milli Mecmua*, *Dilek*, *Trabzon Muallimler Birliği Mecmuası*, *Terbiye* ve *Resimli Mecmua* dergilerinde Almanya (20), Amerika (16), Bulgaristan (9), Çekoslovakya (6), Danimarka (5), Fransa (11), İngiltere (21), İtalya (5), Rusya (12) ve diğer (19) Avrupa ülkeleriyle ilgili makalelere ulaşılmıştır. Bu konu da en fazla makaleye yer veren dergi *Maarif Vekâleti Mecmuası* iken, *Trabzon Muallimler Birliği* ve *Milli Mecmua* dergilerinde birer makaleye yer verilmiştir.

Makalelerde ele alınan ülkelere baktığımızda ise en fazla İngiltere ve Almanya'nın eğitim sisteminin konu edinildiği görülmektedir. Bu makalelerin içerikleriyle ilgili ayrıntılı bilgiler ülke bazında aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. Almanya Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|---|--|--------------------------|-----------|-----------|------|
| Prusya'da Tedrisat-ı Ziraiyye | Mehmet Refet | Dilek | 13/1 | 4-7 | 1923 |
| Müşahede Tetkikleri (Almanya ve Fransa'da Lisan-ı Ecnebi Tedrisatı) | Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 2/1 | 53-71 | 1925 |
| Müşahede ve Tetkikler (Almanya'da Vatani Terbiye Meselesi) | Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 4/1 | 37-53 | 1925 |
| Avrupa Meslek Mekteplerine Dair (Almanya Meslek Mektepleri) | Ankara Muallim Mektebi El İşleri Muallimi İsmail Hakkı | Maarif Vekâleti Mecmuası | 5/1 | 46-54 | 1925 |
| Müşahede ve Tetkikler (Almanya'da Vatani Terbiye Meselesi- Muhtelif Mekteplerde Vatani Terbiyeye Müteallik İttihaz Edilen Hususi Tedbirler) | Talebe Müfettişi Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 5/1 | 66-72 | 1925 |
| Müşahede Ve Tetkikler: Muasır Alman Terbiye Âlimleri / George Kerschensteiner | Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 6/2 | 77-89 | 1926 |
| Müşahede Ve Tetkikler: Muasır Alman Terbiye Âlimleri / Friedrich Wilhelm Förster | Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 6/2 | 90-103 | 1926 |
| Müşahede Ve Tetkikler: Muasır Alman Terbiye Âlimleri / Eduard Spranger | Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 6/2 | 104-117 | 1926 |
| Tercümele: Prusya Temel Mektebi Programı | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 7/2 | 96-105 | 1926 |
| Prusya Halk Mektebi (Halk Mektebinin Tesisat, Vezaif Ve Gayesi Hakkındaki Ahkâma Müteallik Nezaret Emirnamesi) | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 8/2 | 117-145 | 1926 |
| Raporlar Ve Tetkikler - Almanya'da Meslek Tahsili | Berlin'de bulunan Maarif Müfettişi Umumisi Hilmi Bey | Maarif Vekâleti Mecmuası | 11/3 | 1-26 | 1927 |
| Prusya Maarif Nezareti'nin Sinemadan Terbiye Ve Tedris İşlerinde İstifade İçin İttihaz Ettiği Tedbirler | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 12/3 | 157-160 | 1927 |
| Almanya'daki Yeni Terbiye Cereyanlarına Dair | Zeki Mesut | Muallimler Birliği | 13/2 | 548-558 | 1926 |
| Almanya'da Talim Ve Terbiye İdealinin Tahvili | Avn'ül Refik (Felsefe Doktoru) | Muallimler Birliği | 16/2 | 705-709 | 1926 |
| Maarif İstatistikleri - Almanya | Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 5/1 | 84-88 | 1922 |
| Alman Çocuklarındaki Mükemmel Evza' Ve Sebepleri | Mihalzade Mahmut Ragıp | Muallimler Mecmuası | 23/3 | 779-785 | 1924 |
| Üç Terbiye (Alman Mektep Rejimi Adam Yetiştiriyor Mu?) | Edmund Demule - Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 39/4 | 1667-1671 | 1926 |
| Alman Jimnastikleri -6- Almanya'da Jimnastik Kulübü Ve Federasyonları (Deutsche Turnerschaft) | Selim Sırrı | Tedrisat Mecmuası | 42/8 | 587-591 | 1917 |
| Terbiye-i Bedeniyye Dersleri: Almanya'da Jimnastik. Basedow (1723-1790) | Selim Sırrı | Tedrisat Mecmuası | 40/7 | 476-478 | 1917 |
| Terbiye-i İbtidaiye Dersleri: Almanya'da Jimnastik. Salzman (1744-1811) | Selim Sırrı | Tedrisat Mecmuası | 41/7 | 501-504 | 1917 |

Tablo 3 incelendiğinde Almanya eğitim sistemiyle ilgili makalelerin en erken tarihlisinin 1917 yılına ait olduğu ve *Selim Sırrı Tarcan* tarafından kaleme alındığı görülmektedir. Almanya'da verilen beden eğitimi dersleriyle ilgili ayrıntılı bilgilerin yanı sıra

dönemin önemli eğitimcilerinin beden eğitimine bakış açılarıyla ilgili tespitlerinin de paylaşıldığı görülmüştür. Tabloda yer alan makaleler çoğunlukla 1925-27 yılları arasında yoğunlaşmıştır. Bu makalelerin büyük bir kısmı da *Talebe Müfettişi Zeki Mesut* tarafından kaleme alınmıştır. Yazar, Almanya'ya yapmış olduğu seyahat sonucunda Alman eğitim sistemiyle ilgili oldukça ayrıntılı raporlar hazırlayıp devlete sunmuştur. Dönemin eğitim dergilerinde de bu raporların aynen yayınlandığı anlaşılmaktadır.

Makalelerde üzerinde önemle durulan konulardan birisinin mesleki eğitim konusu olduğu görülmektedir. Bunun dışında vatandaşlık eğitimi, müfredatlar ve çeşitli istatistiki bilgilerin oldukça detaylı bir şekilde ele alındığı anlaşılmaktadır.

İncelenen dergilerde Amerika eğitim sistemiyle ilgili tespit edilen makaleler tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Amerika Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayımlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|---|------------------|--------------------------|-----------|-----------|------|
| Amerikan Mefkureciliği | K. N. | Anadolu Terbiye Mecmuası | 1/1 | 3-6 | 1922 |
| Cemahir-i Müttehide-i Amerika'da Danimarka - Amerika Halk Orta Mektepleri | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 14/3 | 337-343 | 1927 |
| Halk Orta Mekteplerinin Amerika Şeraitine Tevfik Edilmesi İmkânı | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 14/3 | 344-354 | 1927 |
| Amerika Maarifi Hakkında Musahabe | Şefik Feyzi | Muallimler Mecmuası | 19/2 | 439-444 | 1924 |
| Amerikankârî Müverrihlik | Emin Ali | Muallimler Mecmuası | 20/2 | 537-543 | 1924 |
| Amerika'da Terbiye: Amerika'da Terbiyenin Gayesi | Mustafa Rahmi | Muallimler Mecmuası | 26/3 | 1031-1033 | 1924 |
| Amerika'da Terbiye: Amerika'da Terbiye Vasıtası: Cehd ve İş | Mustafa Rahmi | Muallimler Mecmuası | 27/3 | 1077-1080 | 1925 |
| Amerikan Köy Okulu Yöntemi | Bedriye Berkem | Okul ve Öğretmen | 11/3 | 83-85 | 1937 |
| Amerikan köy okulu | Bedriye Berkem | Okul ve Öğretmen | 12/3 | 148-152 | 1937 |
| Amerikan köy terbiyesinde büyük meseleler | Bedriye Berkem | Okul ve Öğretmen | 13 | 238-241 | 1937 |
| Amerikan köy terbiyesi | Bedriye Berkem | Okul ve Öğretmen | 14 | 326-329 | 1937 |
| Amerikan köy terbiyesi | Bedriye Berkem | Okul ve Öğretmen | 15 | 391-393 | 1937 |
| Amerika'da Çocuklara Mahsus Mahkemeler | İhsan | Tedrisat Mecmuası | 1-50/10 | 380-390 | 1919 |
| Amerika Demokrasisi Hakkında Bir Fransız Muallimin Konferansı | Terc: Seracettin | Tedrisat Mecmuası | 1-50/10 | 414-422 | 1919 |
| Amerika'da Talim Ve Terbiye | Selim Sırrı | Tedrisat Mecmuası | 6-49/10 | 309-311 | 1919 |
| Amerika'da Gençler Cumhuriyeti (The Junior Republic) | İhsan | Tedrisat Mecmuası | 64/13 | 82-99 | 1925 |

Tablo 4 incelendiğinde Amerika eğitim sistemiyle ilgili makalelerin büyük bir kısmının çeviri makaleler olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında bizzat Amerika'da bulunmuş olan Selim Sırrı, Mustafa Rahmi gibi yazarların tespitlerinin ele alındığı makalelere de yer verilmiştir. Gerek cumhuriyetten önce gerekse sonra Amerika eğitim sisteminin yakından takip edildiği ve dönemin eğitimcileri tarafından kaleme alınan makalelerde ülkemizle çeşitli

kıyaslamaların yapıldığı görülmektedir. Amerika eğitim sistemi, öğretim yöntemleri, eğitim yönetimi gibi konuların yanı sıra Amerika düşünce hayatının da ele alındığı görülmektedir.

Bulgularda Bulgaristan eğitim sistemiyle ilgili olarak ulaşılan makaleler tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Bulgaristan Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|---|------------------------------|--------------------------|-----------|-----------|------|
| Bulgaristan Türklerinde Maarif Hareketleri | H. T. | Dilek | 6 | 5-7 | 1922 |
| Bulgaristan Maarifi (Bulgaristan'da İlk Mektepler) | Ahmet Hilmi | Maarif Vekâleti Mecmuası | 5/1 | 12-45 | 1925 |
| Bulgaristan Ticaret Ve Sanayi Ve Mesai Nezareti'nin Taht-ı İdaresinde Bulunan Mekatib Esamisiyle Masarifatını Mübin Liste | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 7/2 | 247-248 | 1926 |
| Bulgaristan'da Maarif Mektepleri - Orhaniye Kız Mektebi | A.Deroman | Maarif Vekâleti Mecmuası | 10/3 | 100-101 | 1927 |
| Maarif İstatistikleri - Bulgaristan | Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 3/1 | 33-37 | 1922 |
| Bununla Beraber (Bulgar Muallimler İttihadı Mecmuası) | Nikolay Tudorof - Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 23/3 | 827-828 | 1924 |
| Bulgaristan Maarif Teşkilatı | Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 49/5 | 2045-2066 | 1927 |
| Tetebbu' Seyahatleri - Bulgaristan'da Mektepler | Selim Sırrı | Tedrisat Mecmuası | 43/8 | 623-627 | 1917 |
| Tetebbu' Seyahatleri: İstanbul-Sofya - Sofya Darülmuallimatı | Selim Sırrı | Tedrisat Mecmuası | 41/8 | 519-525 | 1917 |

Tablo 5'te görüldüğü gibi *Ali Haydar Taner* ve *Selim Sırrı Tarcan'ın* Bulgaristan eğitimiyle ilgili çok sayıda yazısı bulunmaktadır. Yazarların yapmış oldukları seyahatler sırasında gördüklerini ve tespitlerini içeren makalelerin Maarif Vekâleti'ne raporlar halinde de sunulduğu belirtilmiştir. Bulgaristan eğitim sisteminin oldukça ayrıntılı bir şekilde irdelendiği ve Cumhuriyet'in ilanından sonra gerçekleştirilen eğitim alanındaki inkılap hareketlerini şekillendirdiği görülmektedir. İlkokuldan başlayarak Bulgar eğitim sisteminin tüm kademeleri ayrı ayrı ele alınmış, istatistiki bilgiler, program ve ders çizelgeleri okurlarla paylaşmıştır.

Mesleki eğitim faaliyetlerinin de üzerinde duran yazarlar, özellikle öğretmen yetiştirme konusunu daha ayrıntılı olarak ele almışlardır. Makalelerinde istatistiki verilerin, teşkilat şemalarının yanında çeşitli fotoğraflara da yer vermişlerdir. Çekoslovakya eğitim sistemiyle ilgili olarak ulaşılan makaleler tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Çekoslovakya Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|---|------------|--------------------------|-----------|-----------|------|
| Çekoslovakya'da Maarif Teşkilatı | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 4/1 | 59-78 | 1925 |
| Çekoslovakya'da Maarif Teşkilatı Meslek Mektepleri | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 5/1 | 55-65 | 1925 |
| Çekoslovakya'da Sukul Teşkilatı | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 14/3 | 354-356 | 1927 |
| Çekoslovakya İntibaları - Çekoslovakya Cumhuriyeti Mekatip Ve Hars-ı Milli Nezareti Teşkilatı | Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 13/2 | 272-281 | 1923 |
| Çekoslovakya İntibaları - Tali Muallimler - Tali Muallimlerin Unvanları | Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 14/2 | 293-300 | 1923 |
| Çek - Slova'ya'nın Muallim Birlikleri | Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 43-44/5 | 1867-1875 | 1923 |

Çekoslovakya eğitim sistemiyle ilgili makaleler, *Maarif Vekâleti Mecmuası* ve *Muallimler Mecmuası* adlı dergilerde yer almaktadır. 1923 - 1927 yılları arasında yayınlanan makalelerde Çekoslovakya eğitim teşkilatının her kademesinin incelendiği görülmektedir. İlk ve orta dereceli okullarla meslek okullarının teşkilat yapısı hakkında yazarlar kendi gözlemlerini paylaşmışlardır. Bu makalelerin de Maarif Vekâletine sunulan raporlar olduğu anlaşılmaktadır. Okul yapısının yanında öğretmenler ve öğretmen birlikleriyle ilgili tespitlere de yer verilmiştir. Makalelerde, Çekoslovakya milli kültürünün eğitim anlayışına yön verdiği ve milli bir eğitim sisteminin varlığının altı çizilmiştir.

Çalışmada incelenen dergilerde Danimarka eğitim sistemiyle ilgili olarak ulaşılan beş makale tablo 7'de görülmektedir.

Tablo 7. Danimarka Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|--|-------------------------|--------------------------|-----------|-------|------|
| Danimarka Spor Teşkilatı Hakkında - Kopenhag Maslahatgüzarlığı Tarafından Gönderilen Rapor | Kopenhag Maslahatgüzarı | Maarif Vekâleti Mecmuası | 8/2 | 39-48 | 1926 |
| Danimarka'da Jimnastiğin Tarihçesi | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 10/3 | 19-31 | 1927 |
| Danimarka'da Yüksek Halk Mektepleri | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 10/3 | 38-40 | 1927 |
| Danimarka'nın Halk Orta Mektepleri | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 11/3 | 58-98 | 1927 |
| Danimarka'da Halk İdadileri | Darulmuallimin Müdürü | Muallimler Mecmuası | 6/1 | 89-95 | 1923 |

Tablo 7 incelendiğinde, Danimarka eğitim sisteminin kademe kademe ele alındığı, özellikle spor teşkilatının ve jimnastik faaliyetlerinin üzerinde durulduğu görülmektedir. Bunların yanında halk eğitimi faaliyetleri de incelenmiştir.

İncelenen dergilerde Fransa eğitim sistemiyle ilgili 11 makale tespit edilmiştir. Bu makaleler tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Fransa Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|--|--------------------------|-------------------------------------|-----------|---------|------|
| Fransa'da Tedrisat-ı Ziraiyye | Mehmet Refet | Dilek | 14/1 | 5-7 | 1922 |
| Fransa'da Tedrisat-ı Ziraiyye - İhtisas Mektepleri - Tali Ziraat Mektepleri - Çiftlik Mektepleri | Mehmet Refet | Dilek | 15/1 | 6-7 | 1922 |
| Fransa'da Bir İslahat Programı (Bir Milli Terbiye Nezareti - Tek Mektep) | Fransa Meclis-i Mebusanı | Maarif Vekâleti Mecmuası | 1/1 | 41-47 | 1925 |
| Müşahede Tetkikleri (Almanya Ve Fransa'da Lisan-ı Ecnebi Tedrisatı) | Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 2/1 | 53-71 | 1925 |
| Fransa Maarif Meclisi Aliyesinde Bir Nutuk | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 3/1 | 35-41 | 1925 |
| Paris'te Darü'l-Fünun Mahallesi | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 4/1 | 54-58 | 1925 |
| Tetkikler: Fransa'da Maarifin Teftişi Ve Maarifin Müfettişleri | Zeki Mesut | Maarif Vekâleti Mecmuası | 9/2 | 57-75 | 1926 |
| Fransa'da Talim Ve Tedris - Talim Ve Tedris Teşkilatı | - | Muallimler Mecmuası | 11/1 | 228-232 | 1923 |
| Fransa'da Talim Ve Tedris - Yüksek Tedrisat-ı İbtidaiye | - | Muallimler Mecmuası | 12/1 | 246-250 | 1923 |
| Terbiye-i Bedeniye Dersleri: Fransa'da Alman Jimnastikleri | - | Tedrisat Mecmuası | 43/8 | 607-617 | 1917 |
| Fransa Ana mekteplerine ait 18 kanun-i sani 1887 kararname | - | Trabzon Muallimler Birliği Mecmuası | 2/1 | 3-4 | 1926 |

Tablo 8’de görüldüğü gibi Fransa eğitim sistemi 1917 - 1926 yılları arasında yakından takip edilmiştir. Fransa’daki eğitim öğretim faaliyetleri, ilk, orta ve yüksekokulların yapıları, ziraat eğitimi, mesleki eğitim konularının yanında teftiş sisteminin de incelendiği görülmektedir. Özellikle teftiş sistemi eğitimin her kademesinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Bunun yanında Fransa Meclisinde okunan bir ıslahat programının *Maarif Vekâleti Mecmuasında* aynen yayınlandığı da dikkat çekmektedir. Ayrıca, *Dilek ve Trabzon Muallimler Birliği Mecmuası* gibi yerel dergilerde de Fransa eğitim sisteminin konu edildiği anlaşılmaktadır.

İngiltere eğitim sistemiyle ilgili olarak 21 makale tespit edilmiştir. Bu makaleler tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 9. İngiltere Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayımlandığı Dergi | Sayı/Ci lt | Sayfa | Yıl |
|---|------------------------|--------------------------|------------|-----------|-----------|
| İngiltere’de Mektepler | J. Vilbova | Anadolu Terbiye Mecmuası | 6/1 | 175-180 | 1922 |
| İngiltere’de Leeds Şehri, Terbiye Müdürü Ceymis Garaham’ın Fenni (Teknik) Ve Ticaret Mektepleri Hakkındaki Raporu | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 11/3 | 27-37 | 1927 |
| İngiltere’de Tedrisat Hakkında Bir Musahabe | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 11/3 | 38-45 | 1927 |
| Londra Şehremaneti’nin Sanat Ve Hırfet Merkez Mektebi Hakkında Rapor | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 11/3 | 46-57 | 1927 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 23/3 | 796-810 | 1924 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye / Hususi Mektepler - Vakıf Mektepleri | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 24/3 | 829-851 | 1924 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye / Erkek Çocuk Mekteplerinde Terbiye | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 25/3 | 953-968 | 1924 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye / Mekteplerde Maddi Şerait | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 27/3 | 1081-1098 | 1925 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye / Middle Sınıfının Mektepleri | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 29/3 | 1268-1279 | 1925 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye / Kız Mektepleri | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 30/3 | 1327-1337 | 1925 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye / 'Upper Middle' Sınıfıyla 'Upper' Sınıfının Mektepleri | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 31/3 | 1393-1402 | 1925 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye / Yeni Mektepler | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 32-42/3 | 1432-1441 | 1925 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 37 | 1607-1612 | 1925 |
| İngiliz Mekteplerinde Terbiye (Muhtelit (Karma) Mektepler) | Pol Dukan/Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 35/4 | 1555-1159 | 1925 |
| İngiltere’de Güzide Sınıflar Nasıl Yetiştiriyor / Mektep Terbiyesi | M. Şekip | Tedrisat Mecmuası | 1-50/10 | 393-400 | 1919 |
| İngiltere’de 'Güzide Sınıf' Nasıl Yetiştiriyor | M. Şekip | Tedrisat Mecmuası | 6-49/10 | 321-325 | 1919 |
| İngiltere’de Çocuk Kanunları | İhsan | Tedrisat Mecmuası | 51/11 | 447-456 | 1919-1920 |
| İngiltere’de Güzide Sınıflar Nasıl Yetiştiriyor? / Sultaniler | M. Şekip | Tedrisat Mecmuası | 51/11 | 459-464 | 1919-1920 |
| İngiltere’de Çocuk Kanunları - Çocukların Mesaisini Tanzim Eden Kanunlar | İhsan | Tedrisat Mecmuası | 52/11 | 506-514 | 1920 |
| İngiltere’de Güzide Sınıf Nasıl Yetiştiriyor? / Hükümet Ve Maarif, İbtidai Mektepleri Ve Halk Darülfünunu | M. Şekip | Tedrisat Mecmuası | 52/11 | 514-519 | 1920 |
| İngiliz Mekteplerinde Disiplin ve Talebe İdaresi | Mutia Sabri | Terbiye | 1/1 | 84-88 | 1927 |

İngiltere eğitim sistemiyle ilgili makalelere baktığımızda hakkında en fazla makalenin bulunduğu ülke olduğu görülmektedir. İngiliz eğitim sisteminin her kademesi oldukça ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Kız okulları, erkek okulları ve karma okullar hakkında ayrı ayrı yazılan makalelerde bu okulların ders programları, öğrenci ve öğretmen sayıları, teşkilat yapıları gibi bilgilere yer verilmiştir. Kamer, (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da karma eğitimin gelişimi ayrıntılı olarak incelenmiş ve diğer ülkelere ziyarette bulunan dönemin düşünürleri o ülkelere ait gözlemlerini veya o ülkede yayınlanmış bir yazıyı dilimize çevirerek çeşitli dergilerde yayınlamıştır. Eğitim sisteminin hükümet yönünün de ele alındığı ve halk eğitimi çalışmalarına da yer verildiği görülmüştür. Bunların yanında okullarda uygulanan disiplin yöntemleri ve öğrencilerin kontrolleriyle ilgili uygulamalara da değinilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi bu konuya en fazla yer veren dergi *Muallimler Mecmuası*'dır. 1924 - 1925 yıllarında *Poul Dukan* tarafından kaleme alınan makalelerin *Doktor Sabri* tarafından tercüme edilerek yayınlandığı görülmektedir.

Çalışmada incelenen dergilerde İtalya eğitim sistemiyle ilgili olduğu tespit edilen makaleler tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10. İtalya Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayımlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|--|---|--------------------------|-----------|---------|------|
| Bazı İtalyan Mektepleri Hakkında | İsmail Hakkı Bey | Maarif Vekâleti Mecmuası | 2/1 | 72-75 | 1925 |
| İtalya'da Gençlerin Terbiyesine Ait Bir Kanun | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 7/2 | 249-253 | 1926 |
| İtalya'da Maarif Teşkilatı | İtalya Maarif Nezareti Kaleminden Tercüme | Maarif Vekâleti Mecmuası | 12/3 | 81-92 | 1927 |
| Maarif Şuunu: Garpta Terbiye Ve İlim Hareketleri - İtalya'da Gençlerin Terbiyesine Ait Bir Kanun | - | Muallimler Birliği | 11/1 | 504-507 | 1926 |
| İtalya'nın İlk Tedrisat Kanunu | Zeki Mesut | Muallimler Birliği | 17/2 | 745-749 | 1926 |

Tablo 10'da görüldüğü gibi İtalya eğitim sistemiyle ilgili beş makale tespit edilmiştir. Bu makalelerin yayın tarihlerinin de birbirine yakın olduğu görülmektedir. *İtalya'da Gençlerin Terbiyesine Ait Bir Kanun* adlı makalenin iki farklı dergide aynı sene içinde yayınlandığı anlaşılmaktadır. Makaleler incelendiğinde İtalya eğitim sisteminin genel olarak değerlendirildiği ve çeşitli istatistiki verilere yer verildiği görülmüştür.

Rusya eğitim sistemiyle ilgili olarak belirlenen 12 makale tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Rusya Eğitim Sistemiyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayımlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|---|---------------------------|--------------------------|-----------|--------|------|
| Rusya'da metruk çocuk yuvaları | Fuat Refik | Gürbüz Türk Çocuğu | 33 | 4-6 | 1930 |
| Rusya Maarifi Hakkında - Moskova Büyükelçiliği Tarafından Verilen Rapor | Moskova Büyükelçisi Zekai | Maarif Vekâleti Mecmuası | 8/2 | 33-38 | 1926 |
| Tercüme: Rus Tek İş Mekteplerinin Bina Ve Vesaiti | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 8/2 | 87-115 | 1926 |
| Maarif Vekâleti Mecmuası / Raporlar: Rusya Maarifi Hakkında Rapor | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 9/2 | 1-44 | 1926 |
| Rus Şurular Cumhuriyet'inde Terbiye Meselesi | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 10/3 | 86-99 | 1927 |

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|---|--------------------|--------------------------|-----------|-----------|-----------|
| Sovyet Rusya'nın Pedagoji Tekniklerinde Uslu Tedris Meselesi | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 15/4 | 454-564 | 1928 |
| Sovyet Rusya'nın Pedagoji Tekniklerinde Terbiyevi Tecrübeler (Mevzu', Gaye-i Teşkilat Ve Fiil-i Tatbik) | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 15/4 | 465-472 | 1928 |
| Rus Müsteşeriki Bartold Cenapları Ve Türkiyat - Barthold Neler Neşr Etmiştir? | M. Cevdet | Muallimler Mecmuası | 8/1 | 159-162 | 1923 |
| Yeni Programlardan - Rus Müfredat Programları | Hıfzurrahman Raşid | Muallimler Mecmuası | 51/5 | 2185-2192 | 1927 |
| Terbiye Hareketleri / Bolşeviklere Göre Terbiye - Strasburg Darülfünunu | İ.A. | Tedrisat Mecmuası | 51/11 | 488-492 | 1919-1920 |
| Rusya'da Bir Tecrübe Mektebi | Rıdvan Nafiz | Terbiye | 1/1 | 18-22 | 1927 |
| Moskova'da Radişef Tek İş Mektebi | Rıdvan Nafiz | Terbiye | 2/1 | 122-130 | 1927 |

Rusya eğitim sistemiyle ilgili makalelere baktığımızda Maarif Vekâletinden gelen talep üzerine hazırlanan raporlar göze çarpmaktadır. Moskova Büyükelçiliği tarafından hazırlanan bu raporlarda Rusya eğitim sisteminin her kademesi ele alınmıştır. Okul öncesi eğitimden başlayarak, öğretmen yetiştirmeye kadar her eğitim kademesinin incelendiği tespit edilmiştir. Eğitim bütçeleri ve programlarıyla ilgili ayrıntılı bilgiler verilmiş, teşkilat şemaları gösterilmiştir.

Tablo 12'de incelenen dergiler diğer ülkelerin eğitim sistemleriyle ilgili olarak tespit edilen makaleler gösterilmiştir. Bu makalelerden iki tanesi yukarıda ayrıca ele alınan İngiltere, Almanya ve Fransa ile ilgili olmasına rağmen makalelerin başlıklarına göre sınıflama yapıldığı için bu tabloda verilmesi uygun görülmüştür.

Tablo 12. Diğer Ülkelerin Eğitim Sistemleriyle İlgili Makaleler

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|--|--------------------|--------------------------|-----------|-----------|------|
| Avusturya'da Yeni Program Hareketi | Hıfzurrahman Raşid | Muallimler Mecmuası | 53/5 | 2296-2316 | 1927 |
| Ermenistan'da Maarif Hareketleri Ve İctimai Teşkilat - Küçük Çocuk Evleri Ve Hastahaneleri - Ermenistan'da Gençler Teşkilatı | Mehmet Ragıp | Maarif Vekâleti Mecmuası | 14/3 | 386-411 | 1927 |
| Ermeni Mesai-i İlmiyesi / Venedik'te 'Sen Lazar' Dervişleri Akademisi | M. Cevdet | Muallimler Mecmuası | 23/3 | 764-778 | 1924 |
| Estonya'da Maarif-i Umumiyye | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 7/2 | 106-134 | 1926 |
| Terbiye Vasıtaları / İsveç'te El İşleri | Selim Sırrı | Tedrisat Mecmuası | 52/11 | 497-500 | 1920 |
| Maarif İstatistikleri - İsveçre Ve Balkan Hükümetleri | Ali Haydar | Muallimler Mecmuası | 4/1 | 53-57 | 1922 |
| Muhtelif Memleketlerde Mektep Hayatı | - | Gürbüz Türk Çocuğu | 27 | 4-5 | 1930 |
| Avrupa Tecrübe Mektepleri | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 6/2 | 13-37 | 1926 |
| Kitabiyyat / Avrupa Mecmuaları Mart 1926 / Revo Pedagojik | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 7/2 | 276-280 | 1926 |
| Kitabiyyat / Avrupa Mecmuaları - 1926 | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 8/2 | 221-228 | 1926 |
| Ecnebi Mekteplerinde Maarif Hareketi - Mekteplerde İzdiham Meselesi Ve Bunun | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 10/3 | 58-75 | 1927 |

| Makalenin Adı | Yazar | Yayınlandığı Dergi | Sayı/Cilt | Sayfa | Yıl |
|--|--------------------------------|--------------------------|-----------|-----------|------|
| Yeni Bir Tarz-ı Hali - Zenci Mekteplerinde Şerait | | | | | |
| Raporlar Ve Tetkikler - Avrupa'da Mesleki Ve Umumi Tedrisat | Avmer Boriz | Maarif Vekâleti Mecmuası | 14/3 | 303-305 | 1927 |
| Sukul - Socol Tarihçesi | Vildan Aşır - Nizamettin Rafet | Maarif Vekâleti Mecmuası | 14/3 | 359-385 | 1927 |
| Ecnebi memleketlerdeki musiki talebeleri | E. Borrel | Milli Mecmua | 118/11 | | 1929 |
| Tevhid-i Tedrisat - Tevhid-i Terbiye - Tevhid-i Tedrisatın Hududu - Avrupa'da Aldığı Son Şekli | Abdülfeyyaz Tefvik | Muallimler Birliği | 4/1 | 156-159 | 1925 |
| Avrupa'da Maarif Tedkiki - Mektepler | Başmuallim Talat | Muallimler Birliği | 15/2 | 662-675 | 1926 |
| Maarif Vekilimizin Avrupa Tedkik-i Seyahatleri | | Muallimler Birliği | 2/2 | 899-907 | 1927 |
| Üç terbiye / Fransız, Alman Ve İngiliz Terbiyeleri | Edmon De Molen - Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 32-42/3 | 1632-1640 | 1925 |
| Üç terbiye / Fransız, Alman Ve İngiliz Terbiyeleri | Edmon De Molen - Doktor Sabri | Muallimler Mecmuası | 38/4 | 1667-1671 | 1926 |
| Başka ülkede kültür | - | Okul ve Öğretmen | 12/2 | | 1937 |
| Tercümeler - Japonya'da Maarif | - | Maarif Vekâleti Mecmuası | 3/1 | 11-34 | 1925 |

Diğer ülkeler başlığı altında ele alınan makaleler incelendiğinde, Avusturya, Ermenistan, Estonya, İsveç, İsviçre, Balkanlar, Japonya gibi ülkelerin eğitim sistemleriyle ilgili makalelerin yanı sıra genel anlamda Avrupa eğitim sistemiyle ilgili makalelerinde bulunduğu görülmektedir. Ermenistan'la ilgili makalelerde birinci ve ikinci derece okullardaki öğrenci ve öğretmen sayılarını gösteren tabloların yanı sıra Ermeni matbuatıyla ilgili bilgilere de yer verilmiştir. Ayrıca hastaneler, eczaneler, küçük çocuk evleri, tiyatrolar, okullar, kütüphaneler ve müzelerde anlatılmıştır. Estonya ile ilgili makalelerde ise Estonya'nın kuruluşundan başlayarak tarihi bilgilerin yanında eğitim sistemi, programları öğrencilerin dağılımı (cinsiyet/ yaş dağılımları) ile ilgili bilgiler verilmiştir. Japonya eğitim sistemiyle ilgili makalede de ilkokuldan üniversiteye kadar tüm Japon eğitim sistemi ele alınmıştır. Ayrıca ülkedeki üniversitelerin isimleri ve eğitimleriyle ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

Avrupa'yla ilgili makaleler incelendiğinde ise genel olarak okul yapılarından bahsedildiği görülmüştür. Ayrıca *Maarif Vekâleti Mecmuası*'nda *Revü Pedagojik*, *Le Dökasyon* gibi yabancı eğitim dergilerinden tercümelere yer verilmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının Türk Eğitim Tarihinde yer alan belki de ilk örnekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Dönemin eğitim dergilerinde diğer ülkelerin eğitim sistemleriyle ilgili oldukça fazla sayıda makaleye yer verilmiş olması, dönemin özellikleri düşünüldüğünde oldukça önemlidir. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitim sistemini şekillendiren eğitimciler tarafından kaleme alınan makalelerin tarihleri incelendiğinde bu isimlerin Cumhuriyetten çok önce bu çalışmalara başladıkları görülmektedir. Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen inkılap hareketlerinin hazırlık safhasının önceden yapıldığı anlaşılmakta, ayrıca özellikle eğitim konusunda dünyada ki pek çok ülkenin eğitim sisteminin araştırıldığı anlaşılmaktadır.

Maarif Vekâleti Mecmuasında yer alan 49 makaleden 45'inin Maarif Vekâletine sunulmuş raporlar olması, bu konuda devletin bu araştırmaları istediği ve eğitimcileri desteklediğini göstermektedir. Ayrıca makalelerin (raporların) içerikleri incelendiğinde

özellikle okul teşkilatları ve programlar konusunda haftalık ders saatlerine varıncaya kadar oldukça ayrıntılı bilgilere yer verildiği anlaşılmaktadır. Devletlerin eğitim sistemlerini gösteren teşkilat şemaları, temel eğitim, zorunlu eğitim, orta ve yükseköğretim sistemleri ve bunların her birinin her bir sınıf için ders programları, ders saatleri, öğretmen ve öğrenci sayıları, binaların fiziki durumları gibi konularda tablolar ve cetveller yoluyla istatistiki verilerin yer aldığı görülmüştür. Bu makalelerin içeriklerinin tek bir çalışmada verilemeyecek kadar yoğun olması nedeniyle bu çalışmada çok fazla ayrıntıya girilmemiştir. Ancak çalışmada verilen her bir makalenin başlı başına bir konu oluşturabilecek niteliğe sahip olduğu açıktır.

Makalelerde üzerinde durulan bir diğer önemli ortak nokta da her bir ülkenin eğitim sistemi anlatılırken "milli" olma özelliğine vurgu yapıldığı görülmektedir. Ülkemizde gerçekleştirilen inkılap hareketlerinde de milli eğitimin sağlanması için adımlar atılmış, pek çok ülkenin eğitim sistemi araştırılmış olmasına rağmen aynen uygulanmamış, kendi kültürümüze göz önünde tutulmuştur.

Çalışmada verilen makalelerin yayınlandıkları dönemler Ergün (1985) tarafından belirtilen Eğitim Seyahatleri döneminin tarihlerine uygunluk göstermektedir. Makalelerin içeriklerine bakıldığında ise belirli bir yöntem tespit edilememiştir. Yazarların çoğunlukla kendi gözlemlerini olduğu gibi aktardıkları, okul sayısı, öğrenci sayısı, ders saatleri gibi konularda sayılar verileri doğrudan verdikleri görülmüştür. Bazı yazarların bu bilgilerin yanı sıra ülkemizde olan durumlarla kıyaslamalar yaptıkları ve dönemin şartları çerçevesinde olması gerekene dair önerilerde buldukları görülmüştür.

Karşılaştırmalı eğitimle ilgili, Bal ve Başar (2014), Saylık ve Saylık (2015), Memduhoğlu (2008), Çavuşoğlu (2010) tarafından yapılan çalışmalarda ele alınan ülkelerin çalışmamızda belirtilen ülkeler olduğu görülmüştür. Bu durum adı geçen ülkelerin eğitim sistemlerinin geçmişte olduğu gibi günümüzde de incelenmeye devam ettiğini göstermektedir. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları farklı kültürlerin eğitim sistemlerini karşılaştıracağı gibi bir kültürün tarihsel süreçteki değişim ve gelişimini de karşılaştırması eğitim sistemlerinin gelişiminin doğru analiz edilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu noktada karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının eğitim tarihi çalışmalarıyla desteklenmesi günümüz araştırmacılarına faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Y. (2015). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000 – M.S. 2015*, Ankara: Pegem Akademi.
- Alabaş, R. (2014). *Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Eğitim ve Tarih Anlayışı Açısından İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Bal, B. ve Başar, E. (2014). “Finlandiya, Almanya, Singapur Ve Türkiye’nin Eğitim Sistemleri Açısından Kademeler Arası Geçiş Sistemlerinin Karşılaştırılması”, <http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/tumview.php?id=18777> (2016, Ekim 19).
- Çavuşoğlu, G. (2010). *Türkiye ve Bulgaristan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması ve 9. Sınıf Matematik Programlarının Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Çubukçu, Z., Yılmaz, B. Y. ve İnci, T. (2016). “Karşılaştırmalı eğitim programları araştırma eğilimlerinin belirlenmesi – bir içerik analizi”, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı, 5/1, s.446-468.
- Demirel, Ö. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirtaş, B. (2008), “Atatürk Döneminde Eğitim Alanında Yaşanan Gelişmeler”, *Akademik Bakış*, 1(2), 155-176.
- Doğan, H. (1981). “Atatürk’ün İşlevsel Eğitim Anlayışı”, <egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/download/5673/2222> (2016, Ekim 18).
- Dönmez, C.; Oruç, Ş. (2006). *II. Meşrutiyet Dönemi Tarih Eğitimi*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Erdoğan, İ. (1998). *Çağdaş Eğitim Sistemleri*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2003). “Türk Eğitim Bilimleri Çalışmaları İçinde Önemsiz Bir Alan: Karşılaştırmalı Eğitim”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (3), <www.tebd.gazi.edu.tr/index.php/tebd/article/download/143/> (2016, Ekim 15).
- Ergün, M. (1985). *Karşılaştırmalı Eğitim*, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, <<file:///D:/Makaleler/atatürk%20dönemi%20eğitim%20dergilerinde%20karşılaştırmalı%20eğitimle%20ilgili%20makalelerin%20incelenmesi/kaynaklar/karşılaştırmalı%20eğitim%20-%20mustafa%20ergün.pdf>> (2017, Ocak 16).
- Gurbetoğlu, A. (2007). II. Meşrutiyet Dönemi Çocuk Dergilerinde Çocukluk Anlayışı, *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 40(2), 63-92.
- Güler, A. V. (1999). *Cumhuriyet Dönemi Bazı Süreli Yayınlar Yansıyan Öğretmen Sorunları (1929-1961)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Güven, İ. (2014). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Işık, Y. (2007). *Hayat Mecmuasının Eğitim Açısından İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kamer, S. T. (2013). *Türk Eğitim Sisteminde Karma Eğitime İlişkin Fikirler, Tartışmalar ve Uygulamalar (1908-1950)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kamer, S. T. ve Şimşek A. S. (2016). “Türk Eğitim Tarihi Dersine Yönelik Öğretmen Adaylarının Tutumlarının Ölçülmesi”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 17, Sayı 2, Sayfa 663-678*
- Lauwerys, J. A., Varış, F. ve Neff, K. (1979). *Mukayeseli Eğitim*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Yayınları.
- Lewis, B. (2007), *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, Ankara: TTK Basımevi.
- Memduhoğlu, H. B. (2008). “Türkiye ve Avusturya Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 545-559.
- Saylık, A. ve Saylık, G. (2015). “İngiltere Eğitim Sistemi Üzerine Bir İnceleme: Amaç, Yapı ve Süreç Bakımından Türkiye Eğitim Sistemiyle Karşılaştırılması” *Route Educational and Social Science Journal*, 2(2), 652-671.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

The Comparative Education Articles At The Journal Of Education Published Between The 1918-1938 Years

Gönül Türkan DEMİR

Summary

PURPOSE

The History of Turkish Education, one of the sub-branch of the Educational Sciences, examines the development and change in the historical process of the study areas including in the scope of Educational Sciences drawing attention to the development of comparative education studies in the History of Turkish Education, which is one of the issues dwelling on by researches today, is thought to contribute to the field. The purpose of this study is to examine the comparative educational articles, published between 1918 - 1938 in educational journals. Examination of periodicals that are important source for History of Turkish Education, is very important to understand the development of the Turkish education system. It is understood that periodicals that reflect the social and cultural characteristics of the period in which they published, are effectively used especially by educators. It is seen that in these publications there are studies that will shed light on today's work and contribute to consolidate our educational philosophy. The classification of periodicals will make further evaluation easier because there is pretty much number of periodicals. Therefore, in this study educational journals are chosen. The most important common point of these journals are first that they are published by important educators of their period and second that editorial staff is mainly composed of teachers. This situation is important in terms of understanding the educational approach of the periods.

METHOD

In this study conducted with survey method. 37 educational journals published in between the years 1918-1938 are addressed. The articles in these journals are categorized by qualitative data analysis software and 124 articles related to comparative education in 11 journals were reached. At the method part of the study, some information is mentioned such as in what years the journals were published, where and by whom the journals were issued and from which archives these journals were reached. In the Results part of the study; some information (writers, the journal that the article is published, and ID numbers of articles) is mentioned and they are grouped according to the countries and tables are presented. Overall assessment is made regarding the tables.

FINDINGS

As a result, it is found that 124 articles examined in the study mentioned the education systems in Germany, USA, Bulgaria, Czechoslovakia, Denmark, France, UK, Italy, Russia, Armenia, Estonia, Sweden, and Japan. It is understood that a very detailed description is made and statistical information is given related to countries' educational systems. In the articles; the structure of the training organization; the understanding and programs of primary, secondary, higher education; the number of students, teachers and schools; studies from some countries related to public education are examined. It is understood that some of the articles

were presented as reports to The Ministry of Education by authors as a result of their observations and evaluations.

CONCLUSION

When today's comparative education studies are examined, it is understood that the education systems of these countries mentioned in this study, continue to be investigated. This study is expected to provide contribution to discuss changes on the education systems historically in the world. The period mentioned in the study was the period that is the foundation of the education system of the Republic of Turkey, which increases the importance of these studies.